

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 114/13
Λουξεμβούργο, 24 Σεπτεμβρίου 2013

Απόφαση στην υπόθεση C-221/11
Leyla Ecem Demirkan κατά Bundesrepublik Deutschland

Οι Τούρκοι υπήκοοι δεν έχουν δικαίωμα να εισέρχονται χωρίς θεώρηση στο έδαφος κράτους μέλους της ΕΕ προκειμένου να λάβουν εκεί υπηρεσίες

Δεν αντιβαίνει στο Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Συμφωνίας Συνδέσεως μεταξύ ΕΟΚ-Τουρκίας η πρόβλεψη, μετά την έναρξη ισχύος του, υποχρέωσης θεωρήσεως όσον αφορά μια παροχή υπηρεσιών

Το 1963, η Τουρκία και η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, καθώς επίσης και τα κράτη μέλη αυτής, συνήψαν συμφωνία συνδέσεως¹ αντικείμενο της οποίας ήταν η προαγωγή της συνεχούς και ισόρροπης ενισχύσεως των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, με σκοπό να βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδο του τουρκικού λαού και να διευκολυνθεί μεταγενέστερα η προσχώρηση της Τουρκίας στην Κοινότητα. Προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να εμπνέονται από τα άρθρα της Συνθήκης ΕΟΚ σχετικά με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών για την κατάργηση μεταξύ τους των περιορισμών στην ελευθερία αυτή.

Το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Συμφωνίας αυτής², το οποίο υπογράφηκε το 1970, περιλαμβάνει ρήτρα «standstill» η οποία απαγορεύει στα συμβαλλόμενα κράτη να επιβάλλουν νέους περιορισμούς στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, από την έναρξη της ισχύος του.

Η L. E. Demirkan, η οποία έχει τουρκική ιθαγένεια, έπειτα από την άρνηση των γερμανικών αρχών να της χορηγήσουν θεώρηση ώστε να επισκεφθεί τον πατριό της που κατοικεί στη Γερμανία, επικαλείται τη ρήτρα «standstill» ενώπιον των γερμανικών δικαστηρίων. Κατά την άποψή της, η ρήτρα αυτή δεν επιτρέπει την επιβολή νέων περιορισμών, όπως υποχρέωσης θεωρήσεως, όχι μόνον έναντι εκείνων που επιθυμούν να προσφέρουν υπηρεσίες (καλούμενη «ενεργητική» ελευθερία παροχής υπηρεσιών)³, αλλά και έναντι εκείνων που επιθυμούν να λάβουν εκεί υπηρεσίες (καλούμενη «παθητική» ελευθερία παροχής υπηρεσιών). Η L. E. Demirkan υποστηρίζει ότι, στον βαθμό που μια οικογενειακή επίσκεψη στη Γερμανία εμπεριέχει τη δυνατότητα λήψεως υπηρεσιών εκεί, πρέπει να θεωρηθεί η ίδια ως δυνητικώς έχουσα το δικαίωμα λήψεως υπηρεσιών. Επιπλέον, το γερμανικό δίκαιο δεν προέβλεπε υποχρέωση θεωρήσεως για τους Τούρκους υπηκόους που επιθυμούσαν να πραγματοποιήσουν οικογενειακή επίσκεψη στη Γερμανία κατά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου ως προς τη Γερμανία, ήτοι το 1973. Η ρήτρα «standstill» συνεπάγεται, επομένως, ότι η γενική υποχρέωση λήψεως θεωρήσεως που προβλέφθηκε μεταγενέστερα, το 1980⁴, από τη Γερμανία για τους Τούρκους υπηκόους δεν μπορούσε να εφαρμοστεί ως προς αυτήν.

¹ Υπογράφηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 1963, στην Άγκυρα και συνάφθηκε, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 64/732/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1963 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/001, σ. 48).

² Υπογράφηκε στις 23 Νοεμβρίου 1970 στις Βρυξέλλες και συνάφθηκε, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2760/72 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/002, σ. 149).

³ Το Δικαστήριο έχει ήδη αναγνωρίσει ότι η ρήτρα «standstill» δεν επιτρέπει την επιβολή, μετά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου, σε Τούρκους υπηκόους της υποχρέωσης να λαμβάνουν θεώρηση για να εισέλθουν στο έδαφος κράτους μέλους προκειμένου να προσφέρουν εκεί υπηρεσίες για λογαριασμό επιχειρήσεως εγκατεστημένης στην Τουρκία, εφόσον, πριν από την ημερομηνία αυτή, δεν απαιτείτο τέτοια θεώρηση (απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Φεβρουαρίου 2009, [C-228/06](#), Soysal και Savatli).

⁴ Σημειώνεται ότι, από το 2001, το δίκαιο της Ένωσης προβλέπει επίσης υποχρέωση θεωρήσεως για τους Τούρκους υπηκόους, βλ. τον κανονισμό (ΕΚ) 539/2001 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των

Το Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg (ανώτατο διοικητικό δικαστήριο του Berlin-Brandebourg, Γερμανία), επιληφθέν της διαφοράς κατόπιν εφέσεως, ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει το περιεχόμενο της ρήτρας «standstill».

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η έννοια της «ελεύθερης παροχής υπηρεσιών» ως νοείται στη ρήτρα «standstill» του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου δεν καλύπτει την παθητική ελευθερία παροχής υπηρεσιών, ήτοι την ελευθερία των Τούρκων υπηκόων, που είναι αποδέκτες υπηρεσιών, να μεταβαίνουν σε κράτος μέλος για να λάβουν εκεί υπηρεσίες.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών την οποία εγγυώνται οι Συνθήκες της Ένωσης στους υπηκόους των κρατών μελών – και επομένως στους πολίτες της Ένωσης –, καλύπτει όχι μόνον την ενεργητική ελευθερία παροχής υπηρεσιών, αλλά και, όπως δέχθηκε στην απόφασή του *Luisi και Carbone* του 1984⁵, ως αναγκαίο συμπλήρωμα, την παθητική ελευθερία παροχής υπηρεσιών. Έτσι, οι πολίτες της Ένωσης οι οποίοι, μεταβαίνουν σε άλλο κράτος μέλος για να λάβουν εκεί υπηρεσίες ή έχοντας τη δυνατότητα να λάβουν εκεί υπηρεσίες, όπως οι τουρίστες ή οι ασθενείς, απολαύουν της προστασίας της παθητικής ελευθερίας παροχής υπηρεσιών. Η προστασία αυτή βασίζεται στον σκοπό της δημιουργίας μιας εσωτερικής αγοράς, νοούμενης ως χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, καταργώντας όλα τα εμπόδια στη δημιουργία της αγοράς αυτής.

Λόγω των θεμελιωδών διαφορών που υπάρχουν μεταξύ των Συνθηκών της Ένωσης, αφενός, και της Συμφωνίας Συνδέσεως καθώς και του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της, αφετέρου, ως προς τον σκοπό και το περιεχόμενό τους, η ερμηνεία της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, όπως έγινε δεκτή από το Δικαστήριο το 1984 για τις Συνθήκες της Ένωσης, υπό την έννοια ότι καλύπτει την παθητική ελευθερία παροχής υπηρεσιών, δεν μπορεί να επεκταθεί στη ρήτρα «standstill» του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου.

Συγκεκριμένα, σε αντίθεση με τις Συνθήκες της Ένωσης, η Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ–Τουρκίας επιδιώκει σκοπό αποκλειστικά οικονομικό, καθώς η Συμφωνία Συνδέσεως και το Πρόσθετο Πρωτόκολλό της αποσκοπούν κυρίως στην προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως της Τουρκίας. Η ανάπτυξη των οικονομικών ελευθεριών ώστε να επιτρέπεται εν γένει ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων η οποία να είναι παρεμφερής με εκείνη που εφαρμόζεται σύμφωνα με τις Συνθήκες της Ένωσης στους πολίτες της Ένωσης δεν αποτελεί σκοπό της Συμφωνίας Συνδέσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, εξάλλου, ότι το Συμβούλιο Συνδέσεως το οποίο, σύμφωνα με το Πρόσθετο Πρωτόκολλο, ορίζει τον ρυθμό και τον τρόπο της προοδευτικής καταργήσεως των περιορισμών στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, δεν έχει λάβει κανένα μέτρο που να συνιστά ουσιαστικό βήμα προς την κατεύθυνση υλοποιήσεως της ελευθερίας αυτής. Επιπλέον, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη στη Συμφωνία Συνδέσεως και στο Πρόσθετο Πρωτόκολλο εννοούσαν, κατά την υπογραφή τους, ήτοι, αντιστοίχως, 21 και 14 έτη πριν από την απόφαση *Luisi και Carbone*, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ως περιλαμβάνουσα την παθητική ελευθερία παροχής υπηρεσιών.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ΕΕ L 81, σ. 1).

⁵ Απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 1984, [286/82 και 26/83](#), *Luisi και Carbone*.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)"

☎ (+32) 2 2964106